

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Α΄.-ΤΟΜΟΣ Α΄.

(Ὅδε ἔστι περὶ ἐτοῦ ἢν θειοτέρου ἄνθρωπος
βουλευσάτο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θεάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1879

ἄρα περίοδῳ ταύτῃ τῇ ἀπὸ τῆς καταβολῆς τῆς πόλεως μέχρι τοῦ 146 π.Χ. καθηκούση ἐνορώμεν, ὅτι αἱ πνευματικαὶ καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις τῶν Ῥωμαίων, αἱ διὰ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν ἀναποσπάστων μόχθων ἀναρριπιζόμεναι, διεστρεώθησαν καὶ ἐκρατύνθησαν. Ἄλλ' ἐὰν τις ἐρωτήσῃ, τίνα βοηθήματα παρὰ τὰ ἄρτι εἰρημένα μετεχειρίσθησαν εἰς τὴν κατ' οἶκον ἀγωγὴν καὶ διδασκαλίαν τῶν παιδῶν αὐτῶν, δὲν θὰ εὕρισκετό τι ἀσφαλές, συναφές, καὶ ἱκανοποιουὴν τὴν διάνοιαν τοῦ ἐρευνητοῦ. Ὅμως καὶ οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος ἡ παρούσα περίοδος κρίνεται ἀξία πραγματεύσεως, ἅτε δὴ ἐπ' αὐτῇ ἐπερειδομένης τῆς ἐν τῇ ἐπομένῃ περίοδῳ ἡμερώσεως καὶ τῆς παιδείας. Οὐδ' εὐνόητον ἀποβαίνει, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ περὶ τὸ τέλος τῆς νῦν περιόδου τοσοῦτον πεπαιδευμένοι καὶ καθ' ἅπαντα τὸν βίον ἐκμεμορφωμένοι, ἐφίκοντο τηλικαύτης πνευματικῆς ὑπεροχῆς, εἰ καὶ ἦσαν ἐστερημένοι σχεδὸν ἀπάντων τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων.

Ἐποῖα δ' ὑπῆρξεν ἡ παλαιότητα ἀγωγῆς καὶ παιδείας τῶν Ῥωμαίων ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πολιτικῆς διοργανώσεως καὶ τῶν ἱερῶν καὶ ἐκ παντὸς τοῦ βίου μᾶλλον, ἢ ἐξ ὠρισμένων μαρτυριῶν τῶν συγγραφέων. Διότι συγγραφεῖς τῶν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πεπραγμένων δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη, καὶ ἡ τῆς ἐπομένῃς ἐποχῆς τοιοῦτοι ἀσαφῶς καὶ ἐπιπολαίως διατρίβουσι περὶ τὸ πρᾶγμα, οὐδὲν διασαφοῦντες, ὥστε νὰ προκύψῃ ἀκριβετέρα γνώσις. Πολλὰ λοιπὸν φαίνονται παραλιπόντες, ἅτινα ὑπελάμβανον γνωστὰ τοῖς συνηλικιώταις, ἄλλα δὲ πάλιν εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἱστορίαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ ἀφορῶντα, φαίνονται ἀγνοοῦντες, καὶ ἄλλα πιθανῶς δὲν ἔκριναν ἀξιαφήγητα.

N. ΠΕΤΡΗΣ.

(ἀκολουθεῖ)

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ὑπὸ HIPPEAUX. (α)

Αἱ σπουδαιότεραι τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐταιριῶν, τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἰδρυσιν καὶ τὴν διεύθυνσιν σχολῶν προκαταρκτικῶν, εἶναι ἡ ἐθνικὴ ἐταιρία, ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ξένη ἐταιρία καὶ ἡ οἰκιακὴ καὶ ἀποικιακὴ ἐταιρία.

Ἡ πρώτη εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, παράρτημα τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κανταβραγίας καὶ ἀντιπρόεδροι οἱ ἐπίσκοποι τοῦ Λονδίνου, τοῦ Δούρχαμ καὶ τῆς Καρλίσλης κλπ. Ὁ προτεινόμενος ὡς διευθυντὴς σχολῆς τινος, ἀνγκούσης εἰς τὴν ἐταιρίαν ταύτην ὑποχρεοῦται ἵνα νὰ διδάσκῃ τοὺς παῖδας τὴν ἀγίαν Γρα-

(α) Συνέχεια ἰδ. προηγ. τεύχος.

φῆν, τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν κατήχησιν τῆς ἐπικρατούσης ἐκκλησίας· 2ον καθόσον ἀφορᾷ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν νὰ διευθύνῃ τὰ τοῦ κλήρου τῆς ἐνορίας, 3ον νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς τακτικῆς τῶν παίδων φοιτήσεως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἐνορίας κατὰ τὴν θεῖαν ἱερουργίαν· 4ον ἐν ἣ περιπτώσει ἤθελον ἀναφυῆ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κλήρου διαφωνίαι, νὰ ἐπικαλῆται τὴν διαιτησίαν καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀρμοδίου ἐπισκόπου. Ὁ τρόπος καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας, ἃτινα ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ, εἶναι ζήτημα δευτερεύον καθόλου εἶπεῖν, ἡ ἐταιρία αὕτη εἶναι ὄργανον προσηλυτισμοῦ,

Ἡ κατὰ τὸ 1836, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πρίγγιπτος Ἀλβέρτου, ἰδρυθεῖσα ἐταιρία, ἐπονομασθεῖσα ἐταιρία οἰκιακὴ καὶ ἀποικιακὴ, δέχεται εἰς τὰς σχολὰς τῆς μαθητὰς ἀνήκοντας εἰς πᾶσαν αἴρεσιν· οὐχ ἦττον ὅμως ἀπαιτεῖ παρά τῶν διδασκάλων καὶ παρά παντὸς ὑπαλλήλου ἔγγραφον δήλωσιν, δι' ἧς ὁμολογοῦσιν οὗτοι, ὅτι ἀσπάζονται τὰς ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἰδίως ἡ ἐταιρία αὕτη ἐπιμελεῖται τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλου, ἀναγνωρίζουσα τὴν περὶ τὸ παιδαγωγεῖν καὶ διδάσκειν ἐπιρροὴν αὐτοῦ καὶ δεξιότητα. Ἡ μόρφωσις παιδαγωγῶν ἱκανῶν καὶ ἀφωσιωμένων καὶ καλῶν τροφῶν καὶ ἐπιστατίδων εἶναι τὸ κυριώτερον αὐτῆς μέλημα. Ἐν τοῖς διδασκαλείοις καὶ τοῖς ὀρφανοτροφείοις τῆς ἐταιρίας ταύτης αἱ γυναῖκες ἀποτελοῦσι τὸν μεγαλείτερον ἀριθμὸν. Εἰς τὰς ἀπὸ τῆς ἐταιρίας ταύτης ἐξαρτωμένας σχολὰς καὶ εἰς πλείστας ἄλλας οἱ μαθηταὶ καὶ μάλιστα οἱ ἔφηβοι τῶν δύο φύλων συσπουδάζουσι παρακαθήμενοι. Οἱ Ἀγγλοὶ οὐδόλως εὐρίσκουσιν ἄτοπον τὴν ἐντὸς τῶν αὐτῶν καταστημάτων φοίτησιν νέων καὶ νεανίδων, ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ πᾶσα προσπάθεια καταβάλλεται πρὸς κατάργησιν τῶν μέχρι τοῦδε ὑφισταμένων τοιούτων συμμίκτων σχολῶν.

Ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ξένη εἰαρία, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ μελῶν ἀνηκόντων εἰς διαφόρους θρησκευτικὰς αἱρέσεις, μεγάλως ἀνεπτύχθη ἐσχάτως. Ἡ ἐταιρία αὕτη δέχεται εἰς τὰς παρ' αὐτῆς διευθυνομένας σχολὰς μαθητὰς διαφόρων αἱρέσεων· ἐπομένως αἱ σχολαὶ αὗται οὐσιωδῶς εἶναι ἀνάμικτοι, διότι ἕκαστον μέλος, ἐνούμενον μετὰ τῶν ἄλλων καὶ συμπράττον πρὸς κοινόν τινα σκοπὸν ὀφείλει κατ' ἀνάγκην νὰ παραιτηθῇ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἰδεῶν του.

Καὶ αὗται μὲν αἱ ἀξιολογώτεραι τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκπαιδευτικῶν ἐταιριῶν.

Αἱ δὲ παντὸς εἶδους ἰδιωτικαὶ σχολαὶ, καίτοι οὐχὶ ὀλίγαι τὸν ἀριθμὸν (ὄντος καθολοκληρίαν ἐλευθέρου τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ παιδαγωγοῦ) παλαίουσι μετὰ κόπου, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ, κατὰ ἐταιριῶν πολυαριθμῶν καὶ ἰσχυρῶν θεμελιωθεῖσαι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἐκκλησίας καὶ

τοῦ Κράτους, ἀπέχουσιν πάσης θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ἀπαγορευομένης ἐντὸς αὐτῶν καὶ αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἁγίας Γραφῆς· ὁσάκις ὁμως οἱ διευθύνται τῶν τοιούτων σχολῶν αἰτοῦσι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως χρηματικὴν βοήθειαν, τότε μεταξὺ τῶν ὄρων τῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς διευθυντὰς διαγραφόμενων ὑπάρχει καὶ ὁ ὑποχρεῶν τούτους εἰς τὴν καθ' ἑκάστην ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς· ἐνῶ αἱ παρὰ τῶν διαφόρων ἐταιριῶν διευθυνόμεναι σχολαὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀφ' ἑαυτῶν, καθότι οὐδεμίαν ἄλλην ὑποστήριξιν ἔχουσιν ἢ τὴν ἐκ μέρους τῶν ἐταιριῶν τούτων χορηγομένην. Ἡ τύχη τῶν ἐπομένως εἶναι στενωῶς συνδεδεμένη μετὰ τῆς προόδου τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν.

Πόσος καιρὸς παρήλθε, μέχρις οὗ καταλήξωσι οὐχὶ εἰς τὸν χωρισμὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους (εἰσέτι τούτου μὴ ἐπιτευχθέντος ἐν Ἀγγλίᾳ, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἐν Γαλλίᾳ), ἀλλ' εἰς τὴν § ἴδρυσιν σχολῶν μόνον, ἐκτὸς τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἐξουσίαν τῆς ἐκκλησίας, βοηθουμένων παρὰ τοῦ Κράτους καὶ μετρίαν τὴν ὠφέλειαν παρεχουσῶν εἰς τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον!

Ὅταν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ὁ Κουάκερος Λαγκάστερ ἐπρότεινε τὴν δι' ἐκουσίων συνεισφορῶν σύστασιν σχολῶν, ἐν αἷς ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ἤθελε περιορίζεσθαι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς, κατηγγέλοθ' ὡς ἄθεος. Μόνον κατὰ τὸ 1839 ἤρξατο ἡ Κυβέρνησις σπουδαίως ἐνδιαφερομένη ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, συστήσασα ἐπιτροπὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον. Ὁ δὲ δόκτωρ Hook ὁ ἀνανεώσας τότε τὰς προτάσεις τοῦ Λαγκάστερ, χαρακτηρισθεὶς ὡς στασιαστὴς ἠναγκάσθη νὰ σιωπήσῃ.

Ἐδέησεν ὅθεν νὰ περιμείνωσι μέχρι τοῦ 1862, ὅτε ἡ Κυβέρνησις, ἀποφασίσασα ὀριστικῶς, προέβη εἰς τακτικὰς καὶ αὐστηρὰς ἐρεῦνας, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ δημοσίευσίς τῶν καταχρήσεων, ὅσαι ἔλαβον χώραν συνεπείᾳ τοῦ ἀνατιθέντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν μονοπωλίου, καὶ μέχρι τοῦ 1863, ὅτε ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἐπεψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως σχεδὸν ὑπῆρξεν ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τῆς Ἀγγλίας, ἐκτὸς τῶν διαφορῶν, τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῶν πολιτικῶν συστημάτων τῶν δύο κρατῶν. Ἡ πρόοδος ἐν Γαλλίᾳ δυστυχῶς δὲν ὑπῆρξε ταχυτέρα.

Ἡ ἀρχαία Γαλλία ἔσχεν, ὡς ἡ Ἀγγλία, τὸ πανεπιστήμιόν της καὶ τὰς φιλολογικὰς σχολὰς της· ἀλλ' ἐνῶ οἱ εὐγενεῖς καὶ ἡ ἀνωτέρα τῶν πολιτῶν τάξις ἐθεορεῖτο ἐν Εὐρώπῃ ὡς πρότυπον παιδείας καὶ κομψότητος, ὁ λαὸς μέχρι τοῦ 1789 ἦτο βεβουλισμένος εἰς παχυλὴν ἀμάθειαν. Ἡ τάξις τῶν λογίων ἦτον, οὕτως εἰπεῖν, ἀριστοκρατία τις, ἥτις, ἀκολουθοῦσα ἀπαρεγ-

κλίτως τὰς ἀρχάς της, ἀνέπτυσσε μὲν πάντα ζήλον διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, ὀλίγον ὅμως ἐμερίμνα περὶ τῆς διανοητικῆς τοῦ λαοῦ ἀναπτύξεως.

Οἱ φιλόανθρωποι ἠδύναντο νὰ χορηγήσωσιν εἰς τὸν λαὸν ἐργασίαν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐσκέπτετο ἢ ἐφρόντιζε περὶ ἐκπαιδεύσεώς του. Ἦτο γενικῶς παραδεγμένον, ὅτι ὁ λαὸς ἔπρεπε νὰ μένη, εἰς ἣν εὐρίσκετο κοινωνικὴν κατάστασιν. Αἱ διὰ τοὺς πτωχοὺς παῖδας ἰδρυόμεναι σχολαὶ ἐξηρτῶντο ἐκ τῆς γεναιότητος τοῦ κλήρου ἢ ἐκ τῆς ματαιότητος τῶν εὐγενῶν. Ἀρκούντως γινώσκομεν κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Β.μπάν, τοῦ Τουργκῶ, τοῦ ἀγγλοῦ Ἀρθούρου Γιούγκ εἰς ὁποίαν ἀθλιότητα καὶ ἐξουδένωσιν διέκειτο περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἡ ἀγροτικὴ τάξις καὶ ὅπως ἡ μιση ἀποτρόπαια ἔμελλον βραδύτερον νὰ ἐκδηλωθῶσι κατὰ τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων, τῶν ὁποίων ἡ ἀπρονοησία συστηματικῶς ἐκράτει τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀμάθειαν, ἐξ ἧς αἱ πρῶται ἐπαναστατικαὶ συνελύσεις πρὸ παντός ἐφρόντισαν νὰ ἐξαγάγωσιν αὐτόν. Ἡ συντακτικὴ συνέλευσις ἐψηφίσαστο ἀνέξοδον καὶ ὑποχρεωτικὴν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ προσέκλυσε τὰς ἀρχάς ἐκείνας, αἵτινες εἰς ὅλα τὰ δημοκρατικὰ ἔθνη ἐχρησίμευσαν πάντοτε ὡς βᾶσις τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἀλλ' ἡ ἐλλειψὶς χρόνου, χρημάτων, ἀνθρώπων καὶ πρὸ πάντων τάξεως δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἐφαρμογὴν των. Ἡ Αὐτοκρατορία καὶ ἡ παλινόρθωσις ὑπέκυψαν εἰς ὅλους διαφόρους τάσεις. Ὁ Ναπολέον Α' ἰδρύσας πανεπιστήμιον διὰ τὴν μέσθην ἐκπαίδευσιν, ἐγκατέλιπεν ὅλους εἰς τὴν φροντίδα τῶν οἰκογενειῶν τὴν ἰδρυσιν σχολῶν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ. Εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῆς αὐτοκρατορίας οὐδὲν ποσὸν ὑπάρχει ὠρισμένον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἡ παλινόρθωσις, φυσικῶς ἐμπνεομένη, τῷ λόγῳ, ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἀναμνήσεων τῆς ἀρχαίας βασιλείας, τὴν ὁποίαν παντὶ τρόπῳ προσεπάθησε νὰ ἐπαναφέρῃ, ἐνεπιστεύθη τὴν προκαταρκτικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ καταπλημυρῆσαντα τότε τὴν Γαλλίαν πολυάριθμα ἱερατικὰ σωματεῖα, παρ' οἷς ἐβλάστησαν αἱ σχολαὶ τοῦ λαοῦ, διευθυνόμεναι ὑπὸ διδασκάλων σχεδὸν ἀμαθῶν καὶ ἐπομένως ἀνικάνων νὰ διδάξωσιν. Οὐχ ἤττον ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἐδήλωσεν, ὅτι ἐνδιεφέρετο ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας ὥρισεν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ χρηματικὸν χορήγημα ἐκ **50,000** φράγκων!

Ἡ διὰ τῶν φροντίδων τοῦ κ. Γκιζώ ἐνεργηθεῖσα κατὰ τὸ 1833 αὐστηροτάτη ἔρευνα, ἀπεκάλυψε τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν, εἰς ἣν αἱ σχολαὶ τότε διέκειντο. Τετρακόσιοι ἐπιθεωρηταὶ ἐπεφορτίσθησαν νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ ἐξελέγξωσι τὴν κατάστασιν τῶν σχολῶν τῆς Γαλλίας. Αἱ ἐκθέσεις των περτελήθησαν

ἐν τινι βιβλίῳ, ἐπιγραφομένῳ («ἡ εἰκὼν τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Γαλλίᾳ») καὶ συντεταγμένῳ ὑπὸ τοῦ κ. Π. Λοραίν.

Πλείστων δήμων οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι ἦσαν ἀναλφάβητοι. Ἐπιθεωρητῆς τι ἀνέφερεν ὅτι τέσσαρες δήμαρχοι ἐλάλουν μόνον τὴν χυδαῖκὴν διάλεκτον, ἄλλοι δὲ μόλις καὶ μετὰ βίας ὑπέγραφον. Πολλάκις μία καὶ μόνη σχολὴ ἀνήκεν εἰς 25 δήμους. Πολλοὶ τῶν διδασκάλων οὔτε γραφὴν οὔτε ἀνάγνωσιν ἐγίνωσκον. Πλείσται σχολαί, ἀναφέρει ὁ αὐτὸς ἐπιθεωρητῆς, ἐπέιχον τόπον φυλακείου καὶ οὐδὲν πλέον. Οἱ πλείστοι τῶν διδασκάλων ἀποζῶντες μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ἐκ τοῦ γλίσχρου εἰσοδήματος τοῦ ἐπαγγέλματός των ἦσαν εἰς θέσιν ἀξιολύπητον. Εἰς αὐτοὺς ἡ σχολὴ ἦτον ἀντικείμενον ὅπως ἐπουσιῶδες. Ἐξ αὐτῶν οἱ μὲν ἦσαν γεωργοὶ, ἐκμισθῶται, οἱ δὲ κατασκευασταὶ ξυλίνων ἐμβάδων, ὑποδηματοποιοί, ἐργαζόμενοι κατὰ τὰς ὥρας τῆς παραδόσεως καὶ ἄλλοι κάπηλοι. Τὸ αὐτὸ δωμάτιον ἐχρησίμευε πολλάκις καὶ ὡς σχολὴ καὶ ὡς καπηλεῖον καὶ ὡς οἶκμα τοῦ διδασκάλου.

Εἰς τὸν ἅγιον Ἀντωνῖνον, ἐν τῷ νομῷ τοῦ Γερσ ὁ διδάσκαλος ἦτο καὶ δημαρχικὸς κλητῆρ καὶ κωδωνοκρούστης καὶ νεκροθάπτης. Καὶ τίς ἤθελε πιστεύσει, ὅτι διὰ τὴν διδασκαλικὴν ἐκείνην θέσιν ὑπῆρχον πλείσται ἀπαιτήσεις; Κυρίως οἱ ἀσθενεῖς, ἀνίκανοι διὰ πᾶσαν ἐργασίαν, διωρίζοντο διδάσκαλοι, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ προσπορίζωνται τὸν ἐπιούσιον. Ὁ κ. Λοραίν ἐγνώρισεν ἓνα ἐξ αὐτῶν κατεχόμενον ὑπὸ ἐπιληψίας.

Ὀλίγοι δήμοι εἶχον ὠρισμένον κατάστημα σχολῆς. Τοῦτο βεβαίως ἦτον ἐξαιρέσις. Συνήθως τὸς παραδόσεως τῶν μαθημάτων ἐχρησίμευον ἢ ἡ αἴθουσα τοῦ δημαρχείου ἢ καπηλεῖον ἢ φυλακεῖον ἢ αἴθουσα χοροῦ ἢ ὁ πρόναος ἐκκλησίας ἢ ὑπόγειον, ἐν ᾧ εἰσῆρχετό τις ἔρπων, ἐστερημένον φωτὸς καὶ ἀέρος καὶ τὸ ὅποιον ὡς ἐκ τῆς γειτνιασεως ὀχετῶν ἀκαθάρτων ἦν δυσωδέστατον. Τοιαῦτα ἦτο πρὸ τεσσαρακονταετίας ἡ κατάστασις τῶν σχολῶν καὶ τῶν διδασκάλων ἐν Γαλλίᾳ,

Ὅθεν ἀπὸ τοῦ 1833 χρονολογοῦνται αἱ σπουδαῖαι προσπάθειαι πρὸς κατάλληλον ὄργανισμόν τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως, διότι τὰ πάντα ἔπρεπεν ἐξ ἀρχῆς νὰ δημιουργηθῶσιν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Γαλλία εὑρίσκετο ἐντελῶς εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, εἰς ὃ καὶ ἡ Ἀγγλία ἄλλ' ἢ παλαιὰ ἀριστοκρατία παρεσύρθη ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὁ κλῆρος δὲν ἠδυνήθη, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων εἰς τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ. Ἐκτατε ἡ διεύθυνσις τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως διενεμήθη μεταξὺ τῶν σχολῶν τοῦ Κράτους, τῶν ὀρησκευτικῶν συλλόγων καὶ τῶν ἐλευθέρων σχολῶν. Ὁ ἄγων, ὃν ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων

παρήγαγεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς ἐν Γαλλίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ, δυστυχῶς δὲν προσεγγίζει εἰς τὸ τέρμα του. Ἡ πάλη αὕτη διαιρεῖ τὴν κοινωνίαν εἰς δύο ἀντίθετα στρατόπεδα, συνεχῶς πολέμια ἀλλήλοις καὶ ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς διδασκαλίας, ὅπερ ἐφαρμόζουσιν, ὑποκείμενα εἰς δύο ρεύματα ἰδεῶν, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνότητος τοὺς μὲν ὠθεῖ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ συστήματος, τοῦ ἀξιούντος, ὅπως ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις καταστῆ ἀποκλειστικὸν ἔργον τοῦ κλήρου, τοὺς δὲ, ὅπως αὕτη θεωρηθῆ ὡς τοιοῦτον τοῦ λαοῦ καὶ μόνου.

Αἱ κυβερνήσεις, ἀκολουθοῦσαι κατ' ἀνάγκην τὴν μέσσην ὁδὸν, δυσχρεστοῦσιν ἀμφοτέρας τὰς μερίδας. Διὰ τῆς πλήρους ἐλευθερίας, διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν τοπικῶν διοικήσεων κατώρθωσαν αἱ Ἰνωμένοι Πολιτεῖαι νὰ συνδιαλλάξωσιν ἀμφότερα τὰ συστήματα. Διὰ τῆς ἐλευθερίας ἐπίσης ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία θέλουσι δυνηθῆ, ἐλπίζομεν, νὰ φθάσωσιν εἰς ἀποτέλεσμα τοσοῦτον ἐπιθυμητόν. (ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Karl Orpel.

(Μετάφρασις Χ. ΠΟΥΛΙΟΥ).

Καὶ ἔτι ἐν ! Ἡ ἔκφρασις ὅτι οἱ δικηγόροι τὸ μέλαν λευκὸν καὶ τὸ λευκὸν μέλαν παριστῶσι, πρὸς δὲ καὶ τινες λίαν ὄνειδιστικοὶ τίτλοι ἀποδιδόμενοι εἰς αὐτοὺς καὶ τινες δηκτικαὶ παροιμίαι, τὰ ὁποῖα πάντα ἐν παρελθόντι καιρῷ ἐγένοντο, ἀποδεικνύουσιν ὅτι καὶ τὰ τῆς δικαιοσύνης δὲν εὐρίσκοντο εἰς ἐξάίρετον κατάστασιν

Γουλ. Καὶ ἐν τῇ ἐγκρατείᾳ, καὶ ἐν ἐκείνῳ, ὅπερ συνήθως ἐννοοῦσιν ὑπὸ τὴν λέξιν ἠθικῆ, ἐγένετο ὁμοίως πρόοδος.

Κάρ. Ἀναμφιβόλως. Τὸ βλέπει σαφέστατα ἐν τούτῳ, ὅτι σήμερον (ἐξαιρουμένων ὀλίγων μόνον νέων τῶν Πανεπιστημίων) οὐδεὶς πλέον καυχᾶται ἐπὶ ἀκρατείᾳ ἢ μέθῃ· αἰσχυρόμεθα διὰ τὰ ἐλαττώματα ταῦτα, περὶ τούτων οὐδένα κάμνομεν λόγον, καὶ ὅστις ἐν τῇ τοῦ Βάχχου λατρείᾳ ὑπερβῆ τὸ μέτρον, δὲν δηλοῖ αὐτὸ, ἀλλὰ προσπαθεῖ παντὶ σθένει νὰ τὸ ἀποκρύψῃ.

Πρότερον τὸ πρᾶγμα ἐγένετο ὅλως τὸναντίον. Μετὰ τὰ τακτικὰ συμπόσια τὰ διδόμενα ὑπὸ αὐτοκρατόρων, βασιλέων, ἡγεμόνων, ἱπποτῶν βουλευτῶν, μέχρι καὶ τοῦ κατωτάτου πολίτου, πάντες οἱ συνδαιτυμόνες